

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
ԿԲԵԴ Բնասխտուտի տնօրեն
Առաքելյան Ա.Ա.
«11» հունիսի 2024թ.

Բնասխտուտ՝ Կենսաբժշկության և դեղագործության Բնասխտուտը
Ամբիոն՝ Բժշկական կենսաքիմիայի և կենսատեխնոլոգիայի ամբիոն

Հեղինակ՝ Թումոյան ՋՐԳՈ

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Մարդու անատոմիա և մորֆոլոգիա

Բակալավրի կրթական ծրագիր՝ Ֆիզիկական դաստիարակություն և
սպորտային մարզումներ

Դասիչ մասնագիտություն՝ Ֆիզիկական դաստիարակություն և
սպորտային մարզումներ

Գասընթացի անոտացիան

«Մարդու անատոմիան», որպես կրթական համակարգի հիմնարար առարկաներից մեկը, հազեցած է մարմնի և շրջակա միջավայրի կապերի, վերականգնման մեխանիզմների և փոխհատուցման գործընթացների մասին գիտելիքներով:

Գասընթացի նպատակը և խնդիրները

Մարդու անատոմիայի ուսումնասիրության նպատակն է՝ մարմնի կառուցվածքի վերաբերյալ տարրական գիտելիքներ ստանալն է մարդու, օրգանների և համակարգերի կառուցվածքի և հիմնական գործառույթների, դրանց փոխհարաբերությունների և ըմբռնման մասին օրգանիզմի ամբողջականության սկզբունքը, օնտոգենետիկ ձևավորման օրինաչափությունների մասին անատոմիական կառուցվածքներ, անատոմիական հատկանիշների կառուցվածքի տատանումները և դրանց անոմալիաները զարգացում, ծանոթություն միջազգային անատոմիական նոմենկլատուրային; ձևավորումը հետագա կրթության համար անհրաժեշտ տարրական գիտելիքներ ունեցող ուսանողներ

Գասընթացի շրջանակներում լուծվում են հետևյալ խնդիրները.

- ուսանողների ծանոթացում առարկայի, միջազգային անատոմիական անատոմիական գիտելիքների զարգացման նոմենկլատուրա և պատմություն.
- ուսանողներին ծանոթացնել կմախքի կառուցվածքին և առանձին ոսկորներին, մեթոդներին
- ոսկորների և մկանների միջև կապեր, որոնք իրականացնում են մարդու շարժումները.
- ուսանողներին ծանոթացնելով մարդու ներքին օրգանների համակարգերին
- (մարսողական, շնչառական, միզասեռական), անոթային և նյարդային համակարգեր, էնդոկրին ապարատ;
- ներքին օրգանների աշխատանքի մասին պատկերացումների ձևավորում, նյարդային և նրանց գործունեության հումորային կարգավորումը.
- ծանոթանալ նյարդային համակարգի գործունեության հիմունքներին.

Գասընթացի օբյեկտը և առարկան

Մարդու անատոմիայի ուսումնասիրության առարկան՝ մարդու մարմնի ձևն ու կառուցվածքն է , ծագումն ու զարգացումն է:

Գասընթացի մուտքային պահանջները

Այս դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է.

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

- պատկերացում ունենալ օրգանների և համակարգերի կառուցվածքի հիմնական օրենքների մասին.

- իմանալ բոլոր համակարգերի օրգանների և ամբողջ մարմնի մանրամասն կառուցվածքը.

- կարողանալ աշխատել անատոմիական նմուշների հետ, տիրապետել դասական մեթոդին օրգանների կառուցվածքների մասնահատում.

Գասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Գասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱԾ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքները

1. իմանալ օրգանների և համակարգերի մանրամասն կառուցվածքը
2. իմանալ օրգանների և համակարգերի գործունեությունը

Հմտությունները

• գիտելիքի կիրառման հմտությունները

1. կարողանալ աշխատել անատոմիական նմուշների հետ
2. օրգանների կառուցվածքների մասնահատում

• ընդհանրական իմացական հմտությունները

1. մարդու անատոմիայի ուսումնասիրության համակարգված մոտեցում, ներառյալ ըմբռնումը կառուցվածքի և ֆունկցիայի միասնություն, նորմայի և պաթոլոգիայի փոխհարաբերությունները
2. Տիրապետել ամենապարզ բժշկական գործիքներին

Գասավանդման եղանակները և մեթոդները

Գասավանդումը բաղկացած է բանավոր հարցումների անցկացումից, ամփոփագրերի, գրավոր առաջադրանքների և թեստերի ներկայացումից և քննարկումից:

Գասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Գասընթացը ներառված է «8» ակադեմիական կրեդիտ (288 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 34 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Մշակոնական) համալսարան

պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 1 ուսումնական տարվա 1 և 2 կիսամյակներում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարություն, այդ թվում՝	
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	136
1.1.1. Դասախոսություններ	68
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	68
Անփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	քննություն

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Ներածություն	6	3	3
Թեմա 2. Կմախքա-մկանային համակարգ	6	3	3
Թեմա 3. Ոսկորների կառուցվածքը և միացումը իրանի և վերջույթների.	6	3	3
Թեմա 4. Գլխի ոսկորներ (գանգ)	6	3	3
Թեմա 5. Գլխի, պարանոցի և իրանի մկանները	6	3	3
Թեմա 6. Վերին վերջույթի մկանները	6	3	3
Թեմա 7. Ստորին վերջույթի մկանները	6	3	3

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

Թեմա 8. Սպանիոլոգիայի հիմունքները	6	3	3
Թեմա 9. Մարտոդական համակարգ	6	3	3
Թեմա 10. Շնչառական համակարգ	6	3	3
Թեմա 11. Միզասեռական համակարգ	6	3	3
Թեմա 12. Սիրտ-անոթային համակարգ: Սիրտ	6	3	3
Թեմա 13. Արյան մեծ շրջանառության երակները: Լիմֆատիկ համակարգ	8	4	4
Թեմա 14. Արյունաստեղծ օրգաններ և իմունաբանական պաշտպանություն	8	4	4
Թեմա 15. Էնդոկրին համակարգ	8	4	4
Թեմա 16. Կենտրոնական նյարդային համակարգ: Ողնուղեղ	8	4	4
Թեմա 17. Գլխուղեղ. Ուղեղի ցողուն	8	4	4
Թեմա 18. Ինքնավար նյարդային համակարգ	8	4	4
Թեմա 19. Ծայրամասային նյարդային համակարգ. Ողնուղեղային նյարդեր	8	4	4
Թեմա 20. Չգայական օրգաններ	8	4	4
Ընդամենը	136	68	68

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Թեմա 1. Ներածություն

Անատոմիա առարկա. Հետազոտության մեթոդներ. Անատոմիայի պատմություն. Օրգանիզմ և դրա բաղկացուցիչ տարրերը: Մարդու սաղմի զարգացման հիմնական փուլերը. Տերմինաբանություն:

Թեմա 2. Կմախքա-մկանային համակարգ

Օստեոլոգիա. Ընդհանուր տեղեկություններ օստեոլոգիայից և արթորոլոգիայից. Մարմնի կմախք՝ ողնաշարի սյուն, կողոսկր:

Թեմա 3. Ոսկորների կառուցվածքը և միացումը իրանի և վերջույթների.

Վերջույթների կմախք՝ գոտիներ և ազատ վերջույթներ, միացումներ:

Թեմա 4. Գլխի ոսկորներ (գանգ)

Գլխի կմախք. ֆիլոգենեզ, գլխուղեղի և դեմքի գանգի ոսկորներ, գանգը որպես ամբողջություն, տարիք և սեռ առանձնահատկությունները.

Թեմա 5. Գլխի, պարանոցի և իրանի մկանները

Մկանների կառուցվածքը և դասակարգումը, աշխատանքը, օժանդակ ապարատ. գլխի և պարանոցի մկանները և ֆասցիա.

Թեմա 6. Վերին վերջույթի մկանները

Վերին վերջույթների մկանները և ֆասցիա.

Թեմա 7. Ստորին վերջույթի մկանները

Ստորին վերջույթների մկանները և ֆասցիա.

Թեմա 8. Սպլանխոլոգիայի հիմունքները

Ընդհանուր տեղեկություններ. Չարգացում

Թեմա 9. Մարսողական համակարգ

Բերանի խոռոչ, ըմպան, կերակրափող, ստամոքս, բարակ և հաստ աղիքներ, լյարդ, ենթաստամոքսային գեղձ:

Թեմա 10. Շնչառական համակարգ

Շնչառական օրգանների օդանշական և շնչառական հատվածներ; պլևրալ պարկեր և միջաստիճիում:

Թեմա 11. Միզասեռական համակարգ

միզուղիների օրգաններ; իգական և արական սեռական օրգաններ (ներքին և արտաքին):

Թեմա 12. Միրտ-անոթային համակարգ: Միրտ

սրտի զարգացում, կառուցվածք; զարկերակներ և երակներ մեծ և թոքային շրջանառություն, անաստոմոզներ, պտղի արյան շրջանառության առանձնահատկությունները.

Թեմա 13. Արյան մեծ շրջանառության երակները: Լիմֆատիկ համակարգ

կրծքավանդակը և աջ ավշային խողովակներ, ավշային հանգույցներ, նշագեղձեր, ավշային հանգույցներ, ցրված լիմֆատիկ ֆոլիկուլներ

Թեմա 14. Արյունաստեղծ օրգաններ և իմունաբանական պաշտպանություն

Արյունաստեղծ և իմունային օրգաններ համակարգեր՝ կարմիր ոսկրածուծ, տիմուս, փայծաղ:

Թեմա 15. Էնդոկրին համակարգ

վահանաձև գեղձ, պարաթիրոիդ գեղձեր, տիմուս, հիպոֆիզ, էպիֆիզ, մակերիկամներ

Թեմա 16. Կենտրոնական նյարդային համակարգ: Ողնուղեղ

Ընդհանուր տվյալներ և զարգացում: Կենտրոնական նյարդային համակարգ:

Ողնուղեղ. կառուցվածքը և ուղիները:

Թեմա 17. Գլխուղեղ. Ուղեղի ցողուն

Երկարավուն ուղեղ, հետին ուղեղ, ուղեղիկ, միջին ուղեղ, արյունատար անոթներ և ուղեղի թաղանթներ:

Թեմա 18. Ինքնավար նյարդային համակարգ

ընդհանուր բնութագրերը, կենտրոնական, սիմպաթիկ և պարասիմպաթիկ բաժիններ, աֆերենտ և էֆերենտ ուղիներ:

Թեմա 19. Ծայրամասային նյարդային համակարգ. Ողնուղեղային նյարդեր

Թեմա 20. Չզայական օրգաններ

տեսողություն, լսողություն, ձգողականություն և հավասարակշռություն զգալարանները կառուցվածքը, հաղորդիչ ուղիները, համի, հոտի զարգացում:

Գասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

- 1.Привес М.Г., Лысенков Н.К., Бушкович В.И. Анатомия человека. СПб.: Гиппократ, 1985–2001г.г.
2. Сапин М.Р., Билич Г.Л. Анатомия человека. М.: Высшая школа, 1996. Т.1 и 2.
3. Анатомия человека / Под ред. М.Р. Сапина. М.: 1986; 1993; 1996; т. 1 и 2.
4. Синельников Р.Д. Атлас анатомии человека. Т. 1 – 3. М.: Медгиз, 1963 –1996г.г.
5. Тонков В.Н.. Анатомия человека. М., 1982.
6. Михайлов С.С.. Анатомия человека. М., 1984.